

"Edirne'de Kültür ve Sanat"

**Ender
Bilar**

www.enderbilar.com

UNESCO DÜNYA MİRASI BİR KENTTE KENTLİ OLABİLMEK: EDİRNE -6

İmar planlarının sahadaki yansımaları incelendiğinde, planlama kararlarının kâğıt üzerinde ortaya koyduğu koruma ilkeleri ile uygulama sürecinde karşılaşılan gerçeklikler arasındaki uyumsuzluğun belirginleştiği görülmektedir. Koruma amaçlı düzenlemelerin sınırları, kapsamı ve uygulama biçimine ilişkin belirsizlikler; yatırımcılar ile mülk sahiplerinin beklentilerinin farklılaşmasına yol açmış, bu farklılaşma ise yerel yönetim, müteahhit ile mülk sahipleri arasında yeni gerilim alanlarının ortaya çıkmasına neden olmuştur.

Nitekim Kaleiçi'nin sit alanı olarak ilan edilmesinin ardından müteahhitler ile arsa sahipleri arasında anlaşmazlıklar yaşanmıştır. Çatı katı olarak inşa edilip daire şeklinde satılan bölümlerin belediyeden ruhsat alamaması birçok vatandaşı zor durumda bırakmıştır. Vatandaşlar ise "Madem ruhsat verilmeyecekti, neden inşaat izni verildi?" sorusunu basın yoluyla yetkililere iletmeye çalışmıştır.¹

Bu sorunların çözümü amacıyla Edirne Belediye Başkanlığı, Anıtlar Yüksek Kurulu'nun kararını yeniden değerlendirmesi için Belediye Başkanı nezdinde girişimlerde bulunmuştur. Edirne inşaatçılar Derneğiyle birlikte yapılan değerlendirmeler ışığında Anıtlar Yüksek Kurulu Edirne Belediyesinin çağırısı üzerine 13-15 Temmuz 1979 tarihleri arasında Edirne'de toplantı yaparak problemleri 300 dosya incelenmiştir.

Sorunlu yapıların 1070 daireyi kapsamaması nedeniyle bu konuda Belediye Başkanı Güngör Mazlum'un özel gayretleri ile Anıtlar Kurulu bu yapılara iskan ve ruhsat verilmesini onaylamış-

tir. Yapılan bu toplantıların ardından Anıtlar Yüksek Kurulu, yeni şehir koruma planının Kaleiçi dahil olmak şartıyla genişletilmesi kararlaştırılmıştır.² Anıtlar Yüksek Kurulu'nun hazırladığı rapor doğrultusunda Kaleiçi semtinde imara uygun yapılmayan binalar ile ilgili imar affı sağlanmıştır.³

Çıkan af ile birlikte Edirne müteahhitleri ve bunun yanında çekme katları tam kat yapılan inşaatlardan daire alan fakat bir türlü içine giremeyen veya ruhsat alamayan vatandaşlar rahat bir nefes almıştır.⁴ Ancak yine imar planına uymayanlar ödüllendirilmiş ve kentin yaşayan tarihi hançerlenmiştir.

Edirne'de dar gelirli vatandaşların konut sahibi olabilmeleri, geçeköndü faaliyetlerini önleyebilmek adına sosyal konut projeleri geliştirilmiştir. İmar İskan Bakanlığınca 500 konutun yapımına başlanılmıştır.⁵ Yine bu amaç doğrultusunda Sosyal Sigortalar Kurumunun Edirne'de yapmayı planladığı toplu konutların inşaatına, kat izniyle ilgili yaşanan değişiklik beklentileri nedeniyle bir türlü başlanamamıştır. Önceden belediye tarafından üç kat olarak verilen izin daha sonra beş kata çıkarılmıştır.⁶

Edirne'de 1980'li yıllardan itibaren hazırlanan imar planları, yalnızca kentsel büyümeyi yönlendirmeyi değil, aynı zamanda kentin zengin kültürel mirasını koruyarak gelecek kuşaklara aktarmayı da amaçlamıştır.

1985 yılında onaylanan Koruma İmar Planı ile özellikle Selimiye Camii, Eski Camii ve Üç Şerefeli Camii çevresindeki yapı grupları sit alanı ilan edilmiştir.

Birçok yapı "Eski Eser" olarak tescillenmiştir. Plan doğrultusunda, sit alanı içerisinde planla bütüneşecek şekilde koruma politika ve kararlarını içeren "Edirne Kentsel Sit Alanı Koruma İmar Planı İmar Yönetmeliğinin Bazı Maddelerinden Değişiklik Yapılarak Düzenlenmiş Ek İmar Yönetmeliği" hazırlanıp 1991 yılında yürürlüğe konmuştur. Böylece bu alanlarda uygulanacak koruma ilke ve kararları yasal bir çerçeveye kavuşturulmuş ve tarihsel çevrenin plan bütünlüğü içinde korunması hedeflenmiştir.⁷

1960'lı yıllarda planların uygulamaya yeterince yön verememesi ve sık değişikliklere uğraması nedeniyle 1984'ten itibaren daha kapsamlı nazım ve uygulama imar planları hazırlanmıştır. 1986-1990 yılları arasında etaplar hâlinde onaylanan planlar; tarım topraklarının korunması, doğal ve tarihsel değerlerin sürdürülebilirliği, kontrollü ulaşım, maliyetlerin azaltılması ve toplumsal bütüneşme gibi hedefler doğrultusunda kentsel gelişimi yönlendirmiştir.

1990'lı yıllarda Türkiye genelinde başlatılan konut kooperatifliği Edirne'de imara açılan bölgelerde uygulamaya konulmuştur. Bu uygulama alanı da Kooperatif Evleri bölgesi olarak adlandırılmış ve I. Murat Mahallesi, Koca Sinan ve Fatih Mahallelerinde kentleşmenin hızlı gelişmesini sağlamıştır.

1994 İlave Nazım İmar Planı ve 2003 ile 2005 Revizyon İmar Planları ise artan nüfus ve yeni gelişme alanları doğrultusunda kentin mekânsal yapısını yeniden düzenlemiştir. 2017 yılı Eylül ayı meclis toplantısında alınan karar gereği de Kimyalar, Dörtkaya ve Kavgaz mevkilerinde ilave ve revizyon imar planları gerçekleştirilmiştir. Edirne Belediyesinin en son aldığı koruma amaçlı imar planı revizyonu meclisin 03.12.2025 tarihli Aralık ayı toplantısında 24.11. tarih ve 1128 sayılı kurul kararıyla onaylanan Edirne Merkez Kentsel Sit alanı Etkileme Geçiş Sahası planıdır. Onaylanan imar planı, 1. ve 3. derece arkeolojik sit alanı 1/5000 ve 1/1000 ölçekli revizyon koruma amaçlı imar planı olup söz konusu "Koruma Amaçlı Revizyon İmar Planı" Belediye ilan panosunda, internet sitesinde ve imar şehircilik müdürlüğünde 04.12.2025-02.01.2026 tarihleri arasında askıya çıkarılmıştır.⁸

Edirne Merkez Yeniimaret Mahallesi'nde Şubat 2023'te başlatılan Sosyal Konut Projesi (İlk Evim Arsa Projesi) kapsamında yapılan incelemeler ve alınan kurum görüşleri doğrultusunda, 08.10.2010 tarihli Edirne İli 1/25.000 ölçekli Çevre Düzeni Planı'nda "Fuar Alanı" olarak belirlenen parseller; plan değişikliği ile "Kentsel Gelişme Alanı", "Kentsel ve Bölgesel Sosyal Altyapı Alanı", "Kentsel ve Bölgesel Yeşil ve Spor Alanı" ve "Mesire Alanı" olarak yeniden düzenlenmiştir.⁹

Gerçekleştirilen bu planlarda konut, sanayi, ticaret, sosyal do-

natı ve yeşil alan dengesi kurulmaya çalışılmıştır. Park, spor, rekreasyon ve mesire alanlarına yer ayrılmıştır. Bu bağlamda hazırlanan imar planlarıyla kentsel büyümeyi kontrollü ve sürdürülebilir biçimde yönlendirmek, tarihî ve kültürel mirası koruyarak kent kimliğini güçlendirmek hedeflenmiştir.

Bu planlama yaklaşımı yalnızca mekânsal düzenlemelerle sınırlı kalmamıştır. Kültür varlıklarının korunmasını fiziksel bir müdahale olmaktan çıkararak toplumsal bir bilinç oluşturma sürecine dönüştürmeyi amaçlamıştır. Böylece kent halkında tarih bilinci ve aidiyet duygusunun gelişmesiyle kent kültürünün güçlenmesine katkı sağlayan bütüncül bir planlama anlayışı ortaya konmuştur.

Bununla birlikte, uygulama sürecine yakından bakıldığında bazı yapısal sorunların varlığı dikkat çekmektedir. Edirne'de imar planları hazırlanırken kentin tüm tarihsel ve mekânsal dinamikleri her zaman yeterince dikkate alınmamıştır. Nitekim uzun süre sit alanı dışında kalan Karaağaç Mahallesi'nde ancak 2014 yılında kentsel sit alanı belirleme çalışmaları başlatılmıştır.

Ayrıca imar planlarının uygulama sürecinde parsel bazlı ve kişiye özel plan değişiklikleri plan bütünlüğünü zedelemiş, kamu yararı ilkesini tartışmalı hâle getirmiştir. Bu durum, kültürel mirası koruma hedefi taşıyan planların ancak bütüncül, katılımcı ve kamu yararını esas alan bir anlayışla etkin biçimde uygulanabileceğini göstermektedir.

Bugün geriye dönüp baktığımızda, 1947'de yerel basında dile getirilen kaygıların yalnızca döneme özgü olmadığını görüyoruz. Kentlerin kaderi çoğu za-

man planların varlığıyla değil, o planlara ne kadar sadık kalındığıyla belirlenmektedir. Edirne'nin tarihi çekirdeğinde yaşanan betonlaşma baskısı, aslında yalnızca fiziksel bir dönüşüm değil; hafızanın, kimliğin ve mekânsal sürekliliğin de aşınması anlamına gelmektedir.

Oysa bir kenti geleceğe taşıyacak olan geçmişini yok sayarak yükselen beton bloklar değil; tarihsel katmanlarıyla birlikte var olabilen bilinçli ve kararlı bir planlama anlayışıdır.

Devamı Var...

Kaynaklar:

- 1- Apartmanlarda çatı katı olanlar ruhsat alamıyor. (1978) Edirne Gazetesi, 21 Ağustos 1978, Yıl:16, Sayı:4644, s.1.
- 2- Anıtlar Yüksek Kurulu Edirne'deki toplantısını tamamlayarak gitti. (1979) Edirne Gazetesi, Yıl:17, Sayı:4919, sf.1
- 3- Halkımıza bayram hediyesi olarak müjdelendi (1979) Edirne Gazetesi, 23 Ağustos 1979, Yıl:17, No:4951, s.1
- 4- İmar affı çıktı. Edirne müteahhitler rahat nefes aldı. (1978) Edirne Gazetesi, 4 Ekim 1978, Yıl:16, Sayı:4677, s.1.
- 5- 500 konut tahsis için ilan yapılmadıkça müracaatlar dikkate alınmayacak. (1978) Edirne Gazetesi, 27 Şubat 1978, Yıl:15, Sayı:4494, s.1.
- 6- SSK'nın toplu konut fiyatları için 3 kat müsaadesi 5 kata çıkarıldı. (1978) Edirne Gazetesi, 21 Kasım 1978, Yıl:16, Sayı:4715, s.1
- 7- Yaş, Hakan; Çetin, Can (2019) Edirne'nin Kentsel Genişlemesinin İmar Planları Üzerinden İncelenmesi, Kentleşme ve Yerleşme sürecinde Edirne monografisi kitabının içinde s.134 (Editörler: Mahmut Güler, Seyhan Bilir Güler).-İstanbul: Marmara Belediyeler Birliği Yayınları, s.135
- 8- Edirne Belediye Başkanlığı
- 9- T.C. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı (2023) Edirne İli, Merkez İlçesi, Yeni İmar Mahallesi, 1 Nolu Geçeköndü Önleme Bölgesine İlişkin Çevre Düzeni Planı Değişikliği Plan Açıklama Raporu, s.28

Ezan Vakitleri					
İmsak	Güneş	Öğle	İkinci	Akşam	Yatsı
06:22	07:47	13:32	16:34	19:07	20:27

Yenigün
OFSET
edirneyenigun@hotmail.com
edirneyenigun@gmail.com
GAZETECİLİK VE MATBAACILIK

YEREL SÜRELİ YAYIN

Kuruluş: 5 Mayıs 2005

Kurucusu ve Sahibi:

Hasan Tahsin ERYONAR

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü:

Tarık ERYONAR

Haber Editörü

Özgür ORHAN

Tarih: 26 ŞUBAT 2026 Sayı:6237

UETS adresi: 15602-06750-41933

Baskı, Yönetim, Yazışma Adresi:

Yenigün Ofset Gazete ve Matbaa Tesisleri

Çavuşbey Mahallesi Mumcular Sokak (Makedonya Kulesi Karşısı) No. 16/B EDİRNE

Tel: 0 (284) 213 51 82

WHATSAPP İHBAR HATTI: 0 541 225 27 57

İrtibat Bürosu:

Sabuni Mahallesi Bedesten Dış Dükkanlar No: 5 EDİRNE

Tel: 0 (284) 225 27 57 Tel./Fax: 0 (284) 214 33 31

Yıllık Abone Bedeli:5000 TL. - Şehirdışı Abone Bedeli:7500 TL. -

Resmi İlanlar Sütun cm:232 TL. - Zayıf İlanı 300 TL.

Fiyatı 10 TL. - Eski gazete satış bedeli 20 TL - Fiyatlara KDV dahil değildir.

Renkli basılmasını istediğiniz özel ilan ve reklamlar pazarlığa tabidir.

GAZETEMİZDE YAYINLANAN YAZILARIN SORUMLULUĞU YAZARLARINA AİTTİR.

www.edirneyenigun.com

NÖBETÇİ

ECZANE

EDİRNE

SERAY ECZANESİ

GÖLET MEVKİNDE YENİ ÖZAR MARKET YANI
0284 999 19 90

SAĞLIK ECZANESİ

ESKİ DEVLET HASTANESİ KARŞISI SARICAPASA MAH.
ÇUKURÇESME SOK. NO:2
0284 225 25 04

SÜLOĞLU ECZANESİ

ŞAFAK MAH. EDİRNE CAD. NO:109/1
0284 311 36 89